

Monitoring Legislacji Międzynarodowej

Monitoring działań w UE (legislacja, publikacje) – 19 kwietnia 2023 r.

- **Informacje generalne o prawie UE – akty prawne i dokumenty strategiczne**

Infrastruktura informacji przestrzennej w UE (INSPIRE) – Dyrektywa 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 marca 2007 r. ustanawiająca infrastrukturę informacji przestrzennej we Wspólnocie Europejskiej (INSPIRE)

Niniejsza dyrektywa ustanawia przepisy ogólne służące ustanowieniu infrastruktury informacji przestrzennej w Europie do celów polityk Unii Europejskiej (UE) w zakresie ochrony środowiska oraz polityk lub działań mogących oddziaływać na środowisko. Infrastruktura informacji przestrzennej: obejmuje metadane, zbiory i usługi danych przestrzennych, technologie i usługi sieciowe, porozumienia w sprawie wspólnego korzystania, dostępu i użytkowania oraz mechanizmy kontroli i monitorowania, procesy i procedury. Infrastruktura europejska opiera się na infrastrukturach informacji przestrzennych ustanowionych i prowadzonych przez kraje UE.

Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do danych przestrzennych, które:

- obejmują obszary, na których kraje UE mają lub wykonują uprawnienia jurysdykcyjne,
- są w formie elektronicznej,
- znajdują się w posiadaniu lub są przechowywane w imieniu organu publicznego lub osoby trzeciej korzystającej z sieci,
- odnoszą się do informacji z zakresu ochrony środowiska.

Kraje UE zapewniają utworzenie metadanych dla zbiorów oraz usług danych przestrzennych wymienionych w dyrektywie. W zależności od tematu są one ustanawiane w ciągu od dwóch do pięciu lat od chwili wejścia przepisów w życie. Metadane to informacje opisujące zbiory danych przestrzennych i usługi danych przestrzennych oraz umożliwiające ich odnalezienie, inwentaryzację i używanie. Dane przestrzenne to wszelkie dane odnoszące się bezpośrednio lub pośrednio do określonego położenia lub obszaru geograficznego, takie jak adresy, sieci transportowe, ukształtowanie terenu, zagospodarowanie przestrzenne.

Komisja Europejska, z pomocą komitetu, przyjmuje postanowienia techniczne zapewniające interoperacyjność i harmonizację zbiorów danych przestrzennych i usług, gdzie jest to wykonalne.

Kraje UE tworzą i obsługują sieć obejmującą następujące usługi:

- Odkrywanie: wyszukiwanie zbiorów oraz usług danych przestrzennych.
- Przeglądanie: wyświetlanie, nawigowanie, powiększanie i pomniejszanie, przesuwanie lub nakładanie na siebie zbiorów danych przestrzennych.
- Pobieranie: gdzie jest to wykonalne, dostęp bezpośredni i pobieranie kopii zbiorów danych przestrzennych.
- Przekształcanie: przekształcanie zbiorów danych przestrzennych w celu uzyskania interoperacyjności.

Organy publiczne muszą być w stanie połączyć swoje usługi i zbiory danych przestrzennych w sieć krajową. Kraje UE mogą ograniczyć publiczny dostęp do zbiorów i usług danych przestrzennych z różnych przyczyn, takich jak poufność, bezpieczeństwo publiczne, prawa własności intelektualnej lub ochrona środowiska. Komisja obsługuje unijny geoportal INSPIRE.

Zapewnia on dostęp do sieci krajowych. Niniejsza dyrektywa nie nakłada obowiązku gromadzenia nowych danych przestrzennych.

Więcej informacji: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=celex%3A32007L0002>

- **Prowadzone procesy konsultacyjne, stanowiska:**

1. Rynek energii elektrycznej – reforma struktury unijnego rynku energii elektrycznej

Konsultacje publiczne przepisów prawa energetycznego w UE na podstawie analizy rozporządzenia (UE) w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej 2019/943, dyrektywy (UE) w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej 2019/944 i rozporządzenia (UE) w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii nr 1227/2011 (REMIT) - wniosek dotyczący Rozporządzenia PE i Rady zmieniającego rozporządzenia (UE) 2019/943 i (UE) 2019/942 oraz dyrektywy (UE) 2018/2001 i (UE) 2019/944 w celu udoskonalenia struktury unijnego rynku energii elektrycznej – II Etap legislacyjny – Przyjęcie przez Komisję. Ostateczny termin na przesłanie opinii to 23 maja 2023 r.

Ceny energii znacznie wzrosły w latach 2021 i 2022. Wynikało to z ograniczenia dostaw gazu, zwłaszcza po rozpoczęciu przez Rosję wojny przeciwko Ukrainie, oraz z wykorzystywania energii jako broni, a także z krajowych niedoborów energii wodnej i jądrowej. Wzrost cen wynikał również ze zwiększonego zapotrzebowania na energię, wraz z ożywieniem światowej gospodarki po pandemii COVID-19. Gospodarstwa domowe, przemysł i przedsiębiorstwa w całej UE szybko odczuły ten wzrost cen, a rządy natychmiast poczyniły kroki w celu jego złagodzenia.

Na poziomie europejskim UE niezwłocznie zapewniła zestaw narzędzi dotyczący cen energii¹ obejmujący środki mające na celu rozwiązanie problemu wysokich cen, w szczególności dla odbiorców najbardziej wrażliwych (w tym wsparcie dochodu, ulgi podatkowe, środki na rzecz oszczędzania i magazynowania gazu), a także plan REPowerEU2, w którym przewiduje się dalsze środki i finansowanie, aby zwiększyć efektywność energetyczną i ilość energii ze źródeł odnawialnych z myślą o zmniejszeniu zależności od rosyjskich paliw kopalnych.

Reforma ta koncentruje się na aspektach wymagających pilnych dostosowań, aby zwiększyć odporność rynku i zmniejszyć wpływ cen gazu na rachunki za energię elektryczną, a jednocześnie wspierać transformację energetyczną.

Celem tej reformy jest szybkie zapewnienie wartości dodanej obywatelom i przedsiębiorstwom w UE podczas trwającego kryzysu i sezonu grzewczego 2023/2024. Obejmuje to wprowadzenie zmian do rozporządzenia w sprawie energii elektrycznej (UE) 2019/943, dyrektywy w sprawie energii elektrycznej (UE) 2019/944 i rozporządzenia (UE) nr 1227/2011 (REMIT).

Wniosek stanowi odpowiedź na obawy konsumentów, branży i inwestorów dotyczące ekspozycji na zmienne ceny krótkoterminowe spowodowane wysokimi cenami paliw kopalnych. Pozwoli on na zoptymalizowanie struktury rynku energii elektrycznej, uzupełniając rynki krótkoterminowe o instrumenty długoterminowe, które będą miały większe znaczenie, oraz umożliwiając konsumentom korzystanie z większej liczby umów na dostawy po stałych cenach i ułatwiając inwestycje w czyste technologie. Ostatecznie oznacza to, że potrzebna będzie mniejsza produkcja paliw kopalnych, co doprowadzi do obniżenia cen dla konsumentów podczas przyszłego kryzysu związanego z paliwami kopalnymi, dzięki niskim kosztom operacyjnym energii odnawialnej i niskoemisyjnej.

Link: <https://pracodawcy.pl/rynek-energii-elektrycznej-reforma-struktury-unijnego-ryнку-energii-elektrycznej/>

2. Prawo konkurencji UE – wytyczne dotyczące nadużyć wykluczających popełnianych przez przedsiębiorstwa dominujące

Konsultacje publiczne przepisów prawa gospodarczego w UE (prawo konkurencji) – na podstawie art. 102 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) – I Etap legislacyjny – Zaproszenie do zgłaszania uwag. Ostateczny termin na przesłanie opinii to 24 kwietnia 2023 r.

Art. 102 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) zakazuje nadużywania pozycji dominującej przez przedsiębiorstwa. Egzekwowanie postanowień art. 102 TFUE odgrywa zasadniczą rolę w dyscyplinowaniu przedsiębiorstw dominujących, które to mają obowiązek unikania działań i zachowań mogących zaszkodzić rzeczywistej i niezakłóconej konkurencji. Art. 102 TFUE jest zatem podstawowym narzędziem wspierania konkurencji na rynku wewnętrznym i przynosi korzyści tak konsumentom, jak i przedsiębiorstwom.

Inicjatywa ma na celu zwiększenie pewności prawa w sytuacjach, gdy stosowany jest art. 102. Wytyczne będą opierać się na zbiorze orzecznictwa UE dotyczącego nadużyć wykluczających i pozwolą zapewnić zharmonizowane stosowanie art. 102 przez Komisję, krajowe organy ochrony konkurencji i sądy krajowe.

W przeciwieństwie do innych instrumentów prawa konkurencji Komisja jak dotąd nie przyjęła wytycznych dotyczących stosowania art. 102 TFUE. W 2008 r. Komisja przyjęła jedynie wytyczne dotyczące jej priorytetów w zakresie egzekwowania prawa w obszarze praktyk wykluczających. Wytyczne te zostały dziś zmienione, zgodnie z zasadą dobrej administracji, w celu zwiększenia przejrzystości zasad leżących u podstaw działań Komisji w zakresie egzekwowania prawa.

Orzecznictwo dotyczące nadużyć wykluczających, które zostało w międzyczasie rozwinięte przez sądy UE, jest obecnie wystarczająco szczegółowe i kompleksowe, aby na jego podstawie Komisja mogła wydać wytyczne dotyczące nadużyć wykluczających. Wytyczne te dadzą przedsiębiorstwom większą pewność prawa i przyczynią się do bardziej spójnego egzekwowania prawa, ponieważ postanowienia art. 102 TFUE są egzekwowane równolegle przez Komisję, krajowe organy ochrony konkurencji i sądy krajowe.

Link: <https://pracodawcy.pl/prawo-konkurencji-ue-wytyczne-dotyczace-naduzyc-wykluczajacych-popolnianych-przez-przedsiębiorstwa-dominujące/>

• **Publikacje oraz inne informacje:**

1. Deloitte: Wyroki TSUE w sprawie VAT od OZE i azbestu w jednostkach samorządu terytorialnego. Przełomowe rozstrzygnięcia i ich konsekwencje dla JST.

Zgodnie z zapowiedziami, 30 marca 2023r., Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydał orzeczenia w dwóch sprawach związanych z projektami prowadzonymi przez jednostki samorządu terytorialnego (JST), na realizację których otrzymują dofinansowania ze środków zewnętrznych: w sprawie C-612/21 dotyczącej montażu systemów odnawialnych źródeł energii na nieruchomościach mieszkańców oraz sprawie C-616/21 dotyczącej usuwania azbestu z nieruchomości mieszkańców.

TSUE wydanymi orzeczeniami rozstrzygnął ciągnące się latami spory JST i organów skarbowych w zakresie opodatkowania VAT dotacji na realizację inwestycji w OZE i usuwanie azbestu w sprawach dotyczących realizacji projektów, w których samorząd wybiera wykonawcę prac i nadzoruje ich przebieg jako inwestor, pokrywając poniesione koszty z zewnętrznego dofinansowania i ewentualnych wpłat od mieszkańców, na których nieruchomościach realizowane są prace. Trybunał wskazał, że realizując zadania we

wskazanych obszarach JST nie wykonuje działalności gospodarczej, co oznacza, iż czynności wykonywane przez JST nie podlegają opodatkowaniu VAT.

Odnawialne źródła energii

W sprawie C-612/21 dotyczącej montażu systemów odnawialnych źródeł energii na nieruchomościach mieszkańców TSUE przesądził, że realizując tego typu projekty JST nie wykonuje działalności gospodarczej, a w efekcie podejmowane przez nią czynności nie podlegają opodatkowaniu VAT. Orzeczeniem tym TSUE przychylił się do wyrażonego w listopadzie 2022 r. stanowiska rzecznik generalnej, które szerzej zostało omówione w newsletterze Deloitte.

W praktyce takie stanowisko Trybunału może mieć dla rozliczeń JST szeroko idące konsekwencje.

Głównym wnioskiem płynącym z orzeczenia, dla spraw zawisłych przed polskimi sądami administracyjnymi jest to, że otrzymywane przez JST dotacje nie podlegają opodatkowaniu VAT. W praktyce może stwarzać to możliwość odzyskania zapłaconego od otrzymanej dotacji podatku VAT należnego. Równocześnie jednak wydaje się, że analogiczne wnioski można wysnuć dla wpłat mieszkańców (kwot wpłaconych przez mieszkańców tytułem tzw. wkładu własnego), które w ramach zajętego przez TSUE stanowiska również nie powinny podlegać opodatkowaniu.

Co istotne, konsekwencją wskazanego wyżej podejścia może być brak prawa do odliczenia VAT naliczonego od ponoszonych przez JST wydatków inwestycyjnych przy realizacji takich projektów. Kwestia ta jednak powinna być przedmiotem każdorazowej analizy z uwzględnieniem wszelkich indywidualnych okoliczności. Należy przy tym również zwrócić uwagę, że możliwość odliczenia VAT nie była przedmiotem rozważań TSUE.

Azbest

W wyroku w sprawie C-616/21 TSUE także przychylił się do stanowiska wyrażonego przez rzecznik generalną i wskazał, że realizując projekty w zakresie usuwania azbestu z nieruchomości mieszkańców JST nie wykonują działalności gospodarczej, a podejmowane przez nie czynności nie podlegają opodatkowaniu VAT.

W tym przypadku istotnym skutkiem dla spraw zawisłych przez sądami administracyjnymi jest prawdopodobne sklasyfikowanie otrzymywanych przez JST dotacji jako niepodlegających opodatkowaniu VAT. Zauważyć należy, iż wyrok ten potwierdza orzecznictwo polskich sądów i neguje podejście organów podatkowych.

Konsekwencją takiego stanowiska w przypadku tych JST, które, kierując się dotychczasową praktyką organów podatkowych, dokonały pierwotnie opodatkowania VAT otrzymanych dotacji, może być powstanie nadpłaty w podatku VAT należnym. Należy jednak pamiętać, że równocześnie trzeba się liczyć z ryzykiem utraty przez JST prawa do odliczenia VAT naliczonego od wydatków na takie projekty. Zwracamy przy tym uwagę, że zagadnienie to nie było bezpośrednio przedmiotem rozstrzygnięcia TSUE i powinno być każdorazowo poddane indywidualnej analizie.

Eksperti Deloitte zwracają uwagę, że wyroki TSUE są orzeczeniami prejudycjalnymi, co w praktyce oznacza, że będą musiały zostać przełożone przez NSA na polski porządek prawny. Nie oznacza to jednak, że JST mogą czy powinny biernie oczekiwać na rozwój wydarzeń.

Konsekwencje orzeczeń mogą być różne w zależności od sytuacji w jakiej znajduje się konkretna JST.

W pierwszej kolejności część JST może mieć prawo do wystąpienia o nadpłatę VAT z tytułu opodatkowanej w przeszłości dotacji. Równocześnie rozważyć należy wpływ takiego działania na ewentualne zobowiązanie do dokonania korekty podatku VAT naliczonego i VAT od wpłat mieszkańców. Innymi słowy, jakiegokolwiek działania w tym zakresie wymagają dogłębnej analizy – zarówno pod kątem możliwych korzyści i strat finansowych, jak i skutków procesowych, dokumentacyjnych oraz prawnych.

Istotnym zagadnieniem w przedmiotowej sprawie może okazać się m.in. posiadanie interpretacji indywidualnej, jej dokładna treść, stopień zgodności z rzeczywistością oraz moc ochronna, którą nie zawsze w pełnym zakresie przyznają przepisy Ordynacji podatkowej. Samorządy, które nie będą mogły skorzystać z takiej ochrony, skutki orzeczenia mogą odczuć zdecydowanie mocniej.

W odmiennej sytuacji pozostają samorządy, które dopiero przystępują do tego typu inwestycji. W ich przypadku niezbędne jest zweryfikowanie dotychczasowych założeń projektów z uwzględnieniem argumentacji przedstawionej przez TSUE i konkretnych okoliczności danej sprawy. Interpretacja przedstawiona przez Trybunał może mieć wpływ m.in. na stronę finansową projektów, ustalenia z mieszkańcami, czy wreszcie kwestie dokumentacyjne. Wskazane wydaje się również podjęcie działań zabezpieczających JST na wypadek nieprzewidywalnego rozwoju dalszej praktyki organów skarbowych.

Z uwagi na mnogość sytuacji, różne sposoby rozliczeń przyjmowane w przeszłości przez JST, ale także pozostawienie przez TSUE pewnych kwestii do rozstrzygnięcia sądom krajowym, nie sposób w tym miejscu wskazać jednolitego rekomendowanego podejścia czy kompletnej listy zagadnień do zaadresowania. Trudno również przewidzieć czy i kiedy zareaguje ustawodawca lub organy podatkowe.

Jedno jest jednak pewne – orzeczenia TSUE zmieniają całkowicie dotychczasowy sposób rozliczeń VAT przyjmowany przez większość JST i organów skarbowych, przynajmniej w zakresie projektów OZE lub projektów realizowanych na analogicznych zasadach. Skutki tej sytuacji, w tym ryzyka, dotyczyć mogą JST także bez żadnych aktywnych działań z ich strony. Oznacza to, że niezależnie od tego, czy JST rozważy próbę odzyskania nadpłaconego VAT, wskazana jest indywidualna analiza weryfikująca wielopłaszczyznowo realne konsekwencje wynikające z orzeczeń TSUE dla konkretnego przypadku. Analiza taka powinna poprzedzać dokonanie jakichkolwiek czynności, a żeby dać JST szansę na odpowiednie przygotowanie się do możliwych zdarzeń – nie powinna być odkładana w czasie.

Rafał Pawlicki, Partner Associate w dziale Doradztwa Podatkowego; Łukasz Ruta, Starszy Menedżer w Zespole VAT dla sektora publicznego; Aleksandra Tomczyk, Konsultantka w zespole VAT dla sektora publicznego; Newsletter „Strefa samorządu – podatki i prawo w JST” (7/2023) | 30 marca 2023 r.

Link: <https://pracodawcy.pl/deloitte-wyroki-tsue-w-sprawie-vat-od-oze-i-azbestu-w-jednostkach-samorzadu-terytorialnego-przelomowe-rozstrzygnięcia-i-ich-konsekwencje-dla-ist/>

2. Sieć Firm Przyszłości PFR: Postaw na rozwój i zwiększ możliwości! Wsparcie dla firm w pracach nad wnioskiem dotacyjnym.

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej ogłosiło zostały zmiany dotyczące terminów i dokumentacji w konkursach Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 (FENG). Polski Fundusz rozwoju przygotował informacje o tym, co uległo zmianie oraz o wsparciu firm w przygotowaniu wniosku dotacyjnego.

Co nowego w FENG? Zmiany dotyczące terminów w pierwszym naborze i modelu finansowym!

Z początkiem lutego 2023 roku ruszyły pierwsze konkursy w ramach Priorytetu 1. „Wsparcie przedsiębiorstw” działanie 1.1 Ścieżka SMART. Doszło do zmian w pierwszym naborze! W dniu 30.03.2023 r. został wydłużony pierwszy nabór do 9 maja 2023 r. do godz. 16.00 oraz została zamieszczona zaktualizowana wersja Modelu Finansowego wraz z Instrukcją jego wypełniania. Więcej o zmianach na dedykowanych komunikatach:

- [Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,](#)
- [Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.](#)

Pracujesz nad wnioskiem dotacyjnym lub rozważasz jego przygotowanie? Skorzystaj ze wsparcia, które PFR przygotował w formie:

- Bezpłatnego kursu online „Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki”,
- Materiałów z cyklu spotkań online w ramach „InfoWeek Grupy PFR: Przygotuj firmę na pozyskanie dotacji w ramach ścieżki SMART”, marzec 2023,
- Praktycznych warsztatów komercyjnych: „Architekt projektów B+R” i „Finansowanie projektów B+R”.

Planowanie projektów B+R oraz wniosków dotacyjnych ze ścieżki SMART – poznaj ofertę warsztatową PFR

Praktyczne warsztaty, które pozwolą przygotować Ciebie i organizację do zarządzania projektami B+R: od przygotowania wkładu merytorycznego w zakresie B+R, poprzez kwestie wypełniania wniosku i aspekty formalno-finansowe związane z wnioskiem. Połowa warsztatów to teoria, a druga połowa to ćwiczenia na dokumentacji konkursowej. Każdy z warsztatów kończy się założeniami do własnego projektu dotacyjnego. Warsztaty mają dwa etapy:

- „Architekt projektów B+R”,
- „Finansowanie projektów B+R”.

Produkty dla firm, które mogą Państwa zainteresować:

- ANALIZA: Innowacyjność Polski – chartbook, marzec 2023 r., Raport Biura Analiz PFR,
- ANALIZA: Przegląd gospodarek europejskich – marzec 2023 r., Raport Biura Analiz PFR,
- WYDARZENIE: Cyfrowa Wyprawka: Wspieramy firmy w cyfryzacji, zapisy na spotkania online

Link: <https://pracodawcy.pl/siec-firm-przyszlosci-pfr-postaw-na-rozwoj-i-zwieksz-mozliwosci-wsparcie-dla-firm-w-pracach-nad-wnioskiem-dotacyjnym/>

3. Analiza efektów wybranych działań POIR i POPW na poziomie sektorowym i makroekonomicznym za pomocą modelu makroekonomicznego - informacja o wynikach badania

W okresie 07.2019 r. – 12.2022 r. na zlecenie Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości zrealizowane zostało badanie pt. Analiza efektów wybranych działań POIR i POPW na poziomie sektorowym i makroekonomicznym za pomocą modelu makroekonomicznego

Celem głównym badania było oszacowanie efektów wybranych działań PARP, realizowanych w ramach POIR oraz POPW. Analiza miała pozwolić na oszacowanie wielkości następujących efektów:

1. Bezpośrednich i Pośrednich – oznaczających wzrostu produkcji/świadczenia usług przez firmy-beneficjentów (bezpośredni) i związanych z tym korzyści dla podmiotów niepoddanych interwencji a wchodzących w skład łańcucha dostaw (pośredni);
2. Indukowanego – wynikającego ze wzrostu popytu na wyroby/usługi wszystkich branż wskutek wzrostu wynagrodzeń dla pracowników przedsiębiorstw będących bezpośrednimi lub pośrednimi beneficjentami Programu;
3. Fiskalnego (zmian w dochodach sektora finansów publicznych) – wynikających ze zmian wartości danin publicznych wskutek zwiększonej aktywności lub efektywności gospodarczej w wyniku Programu.

Wnioski i rekomendacje:

- Dużym ryzykiem programów wspierania innowacyjności jest stosunkowo krótkookresowa skuteczność wsparcia (dominacja efektów popytowych), ograniczona

tylko do okresu wdrażania. Trwałość efektów interwencji publicznej zależy od jej potencjału do oddziaływania na realne zdolności firm, wpływające na ich pozycję konkurencyjną: nowoczesny kapitał produkcyjny, wysoki kapitał ludzki i zarządczy itp. Dotyczy to zarówno wspieranych firm jak i (pośrednio) ich kooperantów w łańcuchu dostaw.

Rekomendacja

Koncentracja na projektach budujących /poprawiających realne zdolności (ang. capacities) we wspieranych firmach: możliwości produkcyjne, efektywność zasobową, umiejętności kadry menadżerskiej.

- Działania PARP w ramach POIR i POPW okazały się być bardziej skuteczne (silniejszy wpływ, większa trwałość) w odniesieniu do Polski Wschodniej. Powodem było dużo mniejsze nasycenie kapitałem i innowacjami tego makroregionu niż reszty kraju, a co za tym idzie większy potencjał do relatywnej zmiany (efekt bazy). Cecha ta prawdopodobnie nie zmieni się także w kolejnej perspektywie finansowej.

Rekomendacja

Zwiększenie alokacji dla województw Polski Wschodniej w ramach interwencji podejmowanej w nowej perspektywie finansowej. Z punktu widzenia rozwojowego, ważnym kryterium jest realne wsparcie możliwości produkcyjnych/konkurencyjności danej firmy (por. rekomendacja nr 1) - tym przypadku szczególnie podmiotów z Polski Wschodniej - a nie to, gdzie wydaje ona pozyskane środki w ramach projektu (tj. z jakich regionów kupuje wyroby i usługi w projekcie).

- Deficytem perspektywy finansowej 2014-2020 było niedostateczne uwzględnienie kryteriów efektywności środowiskowej w kryteriach wyboru projektów. W związku z rosnącymi wymaganiami rynkowymi i regulacyjnymi w tym zakresie oraz wymogiem wydatkowania dużej części środków UE na cele wspólne z European Green Deal, byłby to istotny brak w wypadku wsparcia udzielanego w kolejnym okresie budżetowym.

Rekomendacja

Silniejsze nakierowanie aktywności PARP na wspieranie efektywności zasobowej, energetycznej i redukcji emisji CO₂ w polskich firmach.

- Absorpcja innowacji jest równie ważnym sposobem podnoszenia produktywności jak własne prace B+R przedsiębiorstw. W przypadku firm o mniejszych zasobach własnych lub znajdujących się w pobliżu gorszych industrial commons (podmiotów położonych peryferyjnie), może to być jedyny sposób na poprawę własnej pozycji konkurencyjnej.

Rekomendacja

Równoprawne traktowanie innowacji polegających na absorpcji znacznych, lecz zewnętrznych innowacji i własnych prac badawczo-rozwojowych przedsiębiorstw. Zarazem uwzględnienie (wewnętrznej i zewnętrznej) potencjału firmy w tym kryterium.

- Sektory będące największymi beneficjentami wsparcia niekoniecznie są tymi, z których pochodzą dofinansowane przedsiębiorstwa. Beneficjenci pośredni (dostawcy wyrobów i usług w projektach, partnerzy w sieci wytwórczej, w sieci dystrybucji, w ramach różnych sektorów) mogą mieć dużo większe znaczenie makroekonomiczne od beneficjentów bezpośrednich.

Rekomendacja

Przeprowadzenie szczegółowej analizy / ewaluacji ex-ante oczekiwanych efektów interwencji realizowanej przez PARP w nowej perspektywie finansowej pod kątem pożądaných i możliwych skutków ekonomicznych. Dokonanie zmian w logice interwencji programów, jeśli to konieczne, uwzględniając także skutki interwencji na beneficjentów pośrednich (sektory dostawców i usługodawców systemowych, regiony/kraje pochodzenia dóbr i usług dostarczanych w projektach).

- Dużą (w relacji do nakładów) skutecznością wykazała się interwencja PARP w odpowiedzi na COVID-19. Jednocześnie było to efektem wyjątkowych okoliczności w jakich interwencja była podejmowana i jako takie nie powinno stanowić przesłanki do projektowania interwencji przyszłej. Zarazem w nowych programach na lata 2021-2027 warto zachować budżetową elastyczność umożliwiającą – w razie nadzwyczajnej potrzeby (np. sytuacja dot. Ukrainy) – dokonanie podobnej interwencji ponownie

Rekomendacja

Opracowanie planów rezerwowych, alternatywnego wykorzystania środków PARP w nowej perspektywie finansowej 2021-2027, z uwzględnieniem doświadczeń z działań antycovidowych. Plany powinny zapewniać możliwość niezwłocznego zareagowania na poziomie systemu wdrażania programów (np. zmianę przeznaczenia pomocy rozwojowej na obrotową dla przedsiębiorców lub przeniesienie środków między osiami programów lub funduszami) a zaplanowane elastyczności powinny uprzednio zostać uzgodnione z Komisją Europejską.

W toku opiniowania wyników ww. badania IZ FENG nie zgodziła się częściowo z rekomendacją nr 2 i 4. IZ FENG nie wyraża akceptacji dla wprowadzania w tym Programie dodatkowych rozwiązań, wydzielonej alokacji lub kryteriów premiujących wnioskodawców z makroregionu Polski Wschodniej. Efektem wsparcia, z którego korzystał ten makroregion w dwóch poprzednich perspektywach finansowych powinno być m.in. lepsze przygotowanie przedsiębiorstw i jednostek naukowych zlokalizowanych w tej części kraju do ubiegania się o wsparcie z programów krajowych takich jak np. FENG. Z kolei środki FENG przeznaczone są na wsparcie działalności B+R+I i powinny być skierowane na projekty, które w najwyższym stopniu przyczynią się do poprawy innowacyjności polskiej gospodarki, co nie zostanie osiągnięte poprzez kierowanie środków do podmiotów, które wykażą większe zapóźnienie w tym obszarze. Miarą sukcesu nie jest bowiem w przypadku FENG zmiana w poszczególnych województwach, lecz zmiana dotycząca całego kraju, względem innych państw.

W całości została odrzucona rekomendacja nr 6, która nie uwzględnia wymagań dotyczących zaprogramowania wsparcia, tj. konieczności zaplanowania przeznaczenia środków. Aktualnie wymagania prawne nie pozwalają na utrzymywanie rezerwy, na wypadek konieczności jej użycia. Takie zmiany mogą mieć miejsce, jedynie jeśli pozwolą na nie akty prawne wydawane na daną okoliczność (np. kryzysu).

Link: <https://pracodawcy.pl/analiza-efektow-wybranych-dzialan-poir-i-popw-na-poziomie-sektorowym-i-makroekonomicznym-za-pomoca-modelu-makroekonomicznego-informacja-o-wynikach-badania/>

Źródło: EUR-Lex, Komisja Europejska, Deloitte Polska (Deloitte Touche Tohmatsu Limited), Polski Fundusz Rozwoju, Wydział Monitorowania, Departament Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.